

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1754-

Dato
2. mai 2025

Dokument 8:242 S (2024-2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om vern av Stølsheimen

Jeg viser til brev 24. april 2025 fra leder av Stortingets energi- og miljøkomite vedlagt forslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug. Forslaget lyder:

«1. Stortinget ber regjeringen utrede opprettelsen av en grønn, sammenhengende korridor gjennom Stølsheimen (Alver, Masfjorden og Modalen kommuner), som på sikt kan gis en vernestatus.

2. Stortinget ber også regjeringen utrede om en sammenhengende «grønn korridor» gjennom Stølsheimen (Alver, Masfjorden og Modalen kommuner) og tilgrensende terreng kan vurderes som kulturhistorisk landskap av stor verdi (KULA)..»

Til forslag 1

Jeg er glad for at mange er opptatt av naturen vår og vil bevare områder de bryr seg om.

Med bakgrunn i Meld. St. 14 (2015–2016) pågår det en prosess for å verne mindre områder med verdifull natur i lavlandet, såkalt «supplerende vern». Det pågår også prosesser for å vurdere utvidelse av eksisterende nasjonalparker og landskapsvernområder, samt opprettelse av nye slike verneområder. I tillegg vurderes det å endre vernekategori for enkelte verneområder fra landskapsvern til nasjonalpark. Regjeringen har i Meld. St. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur uttalt at den vil vektlegge kommunal aksept ved vern av areal som nasjonalpark eller landskapsvernområde.

Formålet med disse prosessene er vern av områder som skal bidra til å danne økologiske nettverk og gjøre norsk natur mer robust mot klimaendringer, samt å dekke manglene i eksisterende verneområder slik at vi når det nasjonale målet om å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur for framtidige generasjoner, og målet om å ta vare på truet natur.

Vernet skal også støtte opp om Norges bidrag til naturavtalens globale mål om bevaring: «Norge har gjennom vern eller andre effektive arealbaserte bevaringstiltak bevart minst 30 prosent av Norges landareal inkludert Svalbard og Jan Mayen innen 2030.»

Miljødirektoratet har gitt oppdrag til berørte statsforvaltere om å starte opp verneprosesser for eventuelle nasjonalparker og landskapsvernområder i områder det er lokal aksept for vern. I tillegg må selvsagt områdene ha slike naturkvaliteter at de oppfyller kriteriene for denne type vern etter naturmangfoldloven. Et av områdene statsforvalteren har fått i oppdrag å starte prosess i, er Masfjordfjella i Alver og Masfjorden kommuner.

Nytt vern som nasjonalpark eller landskapsvernområde i de delene av Stølsheimen som ikke er vernet i dag, forutsetter kommunal støtte. Hvis det viser seg at det er slik kommunal aksept, vil det kunne være aktuelt for miljømyndighetene å vurdere området med sikte på å starte en prosess for vern.

Så vidt jeg er kjent med står ikke områder i Stølsheimen på lista over områder som kan være aktuelle etter prosessen med «supplerende vern» i Vestland fylke. Kommunene kan imidlertid fortsatt spille områder inn som forslag til statsforvalteren dersom de ønsker det. Det er statsforvalteren som eventuelt da i første omgang vurderer om områdene har verneverdier som tilsier at det er aktuelt for prosessen med supplerende vern..

Jeg vil derfor ikke anbefale at Stortinget ber regjeringen starte en utredning for vern i disse områdene, men at eventuell oppstart av slike prosesser fortsatt bør avvente at kommunene eventuelt signaliserer aksept til vern.

I tillegg til ovennevnte verneprosesser kan områder med skog være aktuelle i ordningen med frivillig skogvern, dersom grunneiere gir tilbud om dette.

Til forslag 2

Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), er et register og et kunnskapsgrunnlag som skal sikre bærekraftig forvaltning av landskap av nasjonal interesse. KULA er slått sammen med NB! registeret, som er et register over kulturmiljøer av nasjonal interesse i byer og tettsteder. Samlet utgjør disse Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse, og gir en oversikt over hvilke kulturmiljø og landskap Riksantikvaren har vurdert som særskilt viktig å sikre i en nasjonal sammenheng.

Rammene for arbeidet med Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse kommer frem blant annet av Meld. St. 16 Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold. En status som landskap av nasjonal interesse betyr ikke at området vernes eller fredes, men gir tydelige signaler om hvilke landskap det må tas særskilt hensyn til i planlegging og bruk av arealene. Det fremgår av Klima- og miljødepartementets rundskriv Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis T-2/16 at planforslag i konflikt med landskap av nasjonal interesse kan gi grunnlag for innsigelse fra regional kulturmiljøyndighet og Riksantikvaren.

Utvelgelsen av KULA-områder forestås av Riksantikvaren basert på rent faglige vurderinger, og det har allerede vært en grundig prosess med å velge ut landskap i tidligere Hordaland fylke. Ni områder ble valgt ut i dette fylket i 2016, etter en lengre prosess der Riksantikvaren samarbeidet med fylket og kommunene. KULA-registeret er ikke en statisk liste, men skal revideres når det er behov. Målet er at oversikten skal være en dynamisk oversikt som fylkene, Sametinget og Riksantikvaren holder oppdatert. Jeg ønsker ikke å instruere Riksantikvaren om å starte en prosess for å inkludere Stølsheimen i registeret. Jeg vil derfor fraråde Stortinget å be regjeringen starte en slik utredning.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen